

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*

Global utbredelse

Utbredelsen er vestlig og sentralt palearktisk. Den hekker i hele Europa med unntak av Island og det aller nordligste av Russland. I øst strekker utbredelsesområdet seg forbi Uralfjellene til Bajkalsjøen. I sør går grensen i NV-Afrika, gjennom Israel og det sørlige Iran til Pakistan.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Gråfluesnapperen er knyttet til skog og finnes over det meste av landet. Den foretrekker åpne, lyse skoger og finnes særlig i skogkanter og åpne partier i skogen. Den er tallrik i løvskog, blandingsskog og furuskog, og den liker seg godt i hager og parker. Den unngår tett granskog, og den er heller ikke særlig vanlig i høyereliggende barskoger eller i fjellbjørkeskog.

Gråfluesnapper er langt mer tallrik i Sør-Norge enn i Nord-Norge. I Nord-Troms og Finnmark har arten blitt vanligere siden århundreskiftet, dette er spesielt godt dokumentert i Sør-Varanger.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Den norske bestand er på ca. 100.000-500.000 par. Det foreligger ingen gode data på bestandsutviklingen i Norge, men opplysninger fra svensk ringmerkningsstatistikk tyder på at bestanden gikk tilbake på slutten av 1960-tallet og holdt seg på et lavt nivå gjennom syttiårene (Österlöf & Stolt 1982). Det er indikasjoner på at bestanden tok seg opp i slutten av 1980-årene (Svensson 1992). Nedgangen i bestanden på 1970-tallet er satt i sammenheng med tørke i overvintringsområdet sør for Sahara.

Dagens svenske bestand er anslått til mer enn 500.000 par, mens det i Finland finnes en særlig sterk bestand; 2-3.5 millioner par (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Reiret legges alltid på en eller annen form for hylle med fri utsikt, men er gjerne beskyttet ovenfra. Det kan f.eks. være små avsatter i bergvegger, grenkløfter eller rotvelter. I boligstrøk kan den finne velegnede reirplasser i verandakasser, på vinduskarmer og markiser, på bjelker under takskjegg og i lufterventiler. Den kan også ta i bruk fuglekasser med åpent frontstykke.

Gråfluesnapperen er ingen stor sanger, den frambringer kun noen beskjedne og monotone lyder. Den er derfor en fugl som er lett å overse ved hekketakseringer.

Hannen og hunnen bygger reiret sammen. Egglegging foregår sent, i Sør-Norge som oftest i første halvdel av juni. Den legger vanligvis 4-6 egg som ruges hovedsakelig av hunnen. Hannen mater hunnen på reiret. Rugetiden er ca. 13 døgn, og ungene forlater reiret 12-15 dager etter klekking.

Trekkforhold

Gråfluesnapperen er en langdistanse-trekker som overvintrer sør for Sahara. Mange gjenfunn av skandinaviske fugler er gjort i den vestlige delen av Zaire i oktober-november og mars-mai (Fransson 1986). Man antar at dette dreier seg om fugler på trekk og at det egentlige vinterkvarteret ligger enda lenger sør. Det foreligger noen få gjenfunn fra det østlige Sør-Afrika, men trolig overvintrer også mange nordiske fugler i Namibia, Botswana og Zimbabwe. Gråfluesnapperen forlater Norge i august og begynnelsen av september. De voksne fuglene trekker to til tre uker før ungfuglene. Trekkretningen for norskmerkede fugler gjenfunnet under høsttrekket i Europa eller Nord-Afrika er sør-sørøst. Gråfluesnapperen vender tilbake til Norge forholdsvis sent på våren, i Sør-Norge vanligvis i midten eller slutten av mai.

Jan T. Lifjeld

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*

- 981 ● Konstatert hekking
- 320 ● Sannsynlig hekking
- 320 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

